

KONCEPCJA PROGRAMOWO-PRZESTRZENNA "ZIELONEGO KLINA" WE WROCŁAWIU

1. WSTĘP

Teru objęty niniejszym opracowaniem jest przedłużeniem w kierunku centrum dużego kompleksu istniejącej zieleni parków, ogródków działkowych i cmentarzy. Projektowany "Zielony Klin", który zostanie nasycony dużą ilością biologicznie czynnej zieleni, nie tylko zdynamizuje procesy przewietrzania miasta i nawiewania zdrowych, czystych mas powietrza do jego centrum, ale równocześnie stworzy idealne warunki dla pełnienia przez ten teren różnorodnych sportowo-rekreacyjnych funkcji.

O atrakcyjności położenia tego terenu decyduje również jego łatwa dostępność dla mieszkańców Wrocławia jak również stosunkowo wygodny dojazd pociągiem lub PKS-em (z uwagi na bliskość dworców) z dalszych odległości w week-endy czy w dni świąteczne.

2. ZAŁOŻENIA PROJEKTOWE

2.1. Jako podstawę proponowanej koncepcji programowo-przestrzennej przyjęto:

- wytyczne konkursowe;
- wnioski z analizy warunków naturalnych ukształtowania, pokrycia terenu, jego walorów krajobrazowych i predyspozycji do pełnienia określonych funkcji;
- wyniki analizy powiązań terenu opracowania z najbliższym otoczeniem;
- zasadę maksymalnej adaptacji dla potrzeb niniejszego projektu różnych elementów stanu istniejącego celem obniżenia kosztów realizacji całego przedsięwzięcia.

2.2. W projekcie uwzględniono różnorodne modele spędzania czasu wolnego preferowane we współczesnym społeczeństwie tak, aby przyszły park zarówno w sferze programu jak i swoich funkcji był kompleksem w pełni zaspakajającym powszechne oczekiwania.

2.3. Ponadto ideą przewodnią autorów niniejszego opracowania było zapewnienie pełnej dostępności proponowanego programu wszystkim użytkownikom parku bez względu na ich wiek i sprawność fizyczną, czyli nie tylko najliczniej reprezentowanym grupom wiekowym, ale również małym dzieciom, osobom starszym czy niepełnosprawnym.

3. GENERALNY SCHEMAT FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNY

3.1. Projektowana inwestycja, otoczona ulicami miejskimi ma wyjątkowo łatwy dostęp ze wszystkich stron. Jednak lokalizacja zasadniczych elementów programu pociąga za sobą aranżację trzech głównych wejść do parku:

- od północy, przy ul. Glinianej na teren obszaru II z rozbudowanym programem kubaturowym i forum wielofunkcyjnym wewnątrz;
- od południowo-zachodniego naroża parku ze wzgórzem gen. Władysława Andersa;
- pośrodku wschodniej granicy parku, na wprost ul. Wesolej, skąd wprowadzi po przekątnej w kierunku wzgórza gen. Wł. Andersa, ESPLANADA - główna oś funkcjonalno-przestrzenna parku.

3.2. W schemacie dyspozycji przestrzennej uwzględnia się sugerowany wytycznymi podział na 4 obszary programowe. Dość sztywny podział, podyktowany przebiegiem istniejących ulic przecinających park jest słuszny, ponieważ zakłada najwyższy stopień "urbanizacji" parku na obszarze II, czyli najbliżej centrum, poprzez sektor sportowy, do wyciszenia programu na obszarze IV, stanowiącym "pomost" w kierunku istniejącego parku spacerowego.

3.3. Powyższy schemat koryguje w omawianej koncepcji ESPLANADA (zimą zamieniana na tor saneczkowy), gdyż przebieg jej grupuje cały program sportowy (kąpielisko, korty, boiska do gier małych, rozrywkowych, górkę saneczkową i forum wrotkowe) po jednej stronie, natomiast SEKTOR SPACEROWO-WYPOCZYNKOWY I DZIECIĘCY - po drugiej.

3.4. Drugi ważną osią układu funkcjonalnego jest Główna Aleja Parkowa. Ich przecięcie wyznacza KRAĞ SPOTKAŃ.

3.5. Wokół całego terenu opracowania projektuje się strefę izolacji od uciążliwości komunikacji.

4. OPIS KONCEPCJI ZAGOSPODAROWANIA PARKU

4.1. Główny SEKTOR WEJŚCIOWY na teren "Zielonego Klina" zajmuje obszar II, najbardziej wysunięty fragment parku w kierunku centrum Wrocławia. Będzie on sygnalizowany z dala wieżą 23-metrowej wysokości. W tym sektorze skoncentrowane zostały obiekty kubaturowe usytuowane równoległe do ulic obrzeżnych z pozostawieniem szerokiego rozwarcia ku północy tak, aby umożliwić swobodny spływ mas świeżego powietrza z terenów zielonych w kierunku centrum miasta. Przestrzeń między zabudową zajmuje wielofunkcyjne FORUM - miejsce spotkań, imprez, wystaw, targów i pokazów. Forum ma posadzkę trawnikową zbrojoną siatką plastikową, pociętą chodnikami. W centralnej partii forum, na głównej osi kompozycyjnej prowadzącej wprost do budynku kąpieliska, usytuowano lekko podwyższone podium. Jedynym gatunkiem wprowadzonym na ten teren jako uzupełnienie drzewostanu istniejącego będą brzozy. Będą one kontrastować z parawanami żywopłotów i cisów i z żółtymi elementami pergoli.

W projekcie przewidziano również zazielenienie piątej elewacji kubatury, czyli wprowadzeni trawników i krzewów na dachy, aby je wtopić w krajobraz parku, zwiększyć powierzchnię biologicznie czynną i zaaranżować proponowane tam tarasy.

Granicą południową sektora wejściowego jest ul. Sieradzka, która (jak również równoległa do niej ul. Wesola) została przekształcona w pasaż wielofunkcyjny ocieniony koronami drzew (klonów purpurowych przy ul. Sieradzkiej, klonów zwyczajnych przy ul. Wesolej). Proponuje się sobotnio-niedzielną transformację tych uliczek w pasáže wystawowo-handlowe, gdzie mogłyby odbywać się targi hobbystów i kolekcjonerów (znaczków, monet, staroci), czy też targi np. kwiatów z pobliskich ogródków działkowych.

Na terenie forum rozpoczyna się GŁÓWNA ALEJA PARKOWA obsadzona jarzabami (*Sorbus aria*) o zwartych, regularnych stalowoszarych koronach. Aleja ta stanowi szkielet kompozycji parku, wzdłuż której usytuowano różnorodne atrakcje.

4.2. Program sportowy

- Prawie w całości zlokalizowany został na obszarze III, wokół projektowanego kąpieliska. W programie tym znalazł się cały zestaw boisk do gier sportowych i rozrywkowych o zróżnicowanych nawierzchniach: mineralnej, klepiskowej, asfaltowej i trawiastej. Dodatkowo proponuje się również boisko uniwersalne (wg. projektu R. Wirszyły), przeznaczone głównie dla młodzieży bursy. W tym sportowym kompleksie projektuje się też mini-goi urządzone w żywopłotowym labiryncie oraz ogródek gimnastyczny dla dzieci (a w nim również urządzenia dla dzieci niepełnosprawnych).
- Wzdłuż pasaży wielofunkcyjnego będącego transformacją ul. Wesolej usytuowano: pole żwirowe do gry w bile oraz placówki wypoczynkowe do gry w szachy i warcaby terenowe, z murkami i siedziskami dla widzów. Uzupełnieniem tego fragmentu parku będzie górka saneczkowa, ale najważniejszym torem do jazdy na sankach ma być zimą esplanada.
- Na rozległej płaszczyźnie tarasowej, między esplanadą a wyjściem z kładki nad ul. Ślężną, zlokalizowano FORUM ROLKOWE. Jest to odpowiednio wymodelowany teren o specjalnych nawierzchniach: asfalt, beton, stal. Dostosowany do jazdy na wrotkach, łyżworolkach i deskorolkach. W jego program wchodzi: wrotowisko (przystosowane do pokazów i zawodów), arena, rampa i zjazd oraz dodatkowo rynny do ewolucji akrobatycznych.
- Forum rolkowe i wzgórze gen. Wł. Andersa opasuje tor do jazdy na rowerach górskich o dł. ca 600 m. Jego trasa została tak zaprojektowana by dostarczyć mocnych emocji i różnorodnych wrażeń. Prowadzi po skarpach, muldach, ścieżkach o różnym stopniu nachylenia, a przejazd pod "mostem wodnym" spadającym kaskadą w dół będzie dla młodzieży dużą atrakcją.
- Wokół całego terenu opracowani została wytyczona ścieżka rowerowa o dł. 1300 m, szer. 2 m, nawierzchni asfaltowej i kolorystyce czerwonej, co będzie z dala sygnalizowało jej przebieg.

4.3. Sektor dziecięcy

"Plac zabaw dla dzieci powinien być jakby repliką świata w małej skali z taką możliwością przeżywania doświadczeń, jaka jest możliwa do osiągnięcia w świecie" - Richard Dattner.

Usytuowany przy wejściu przy ul. Borowskiej obszerny teren zabaw dla dzieci jest przeznaczony dla wszystkich grup wiekowych. Osłonięty wałem ziemnym ze ścianą zieleni izolacyjnej od ulicy. Projekt wykorzystuje istniejącą rzeźbę terenu organizując duży plac zabaw ruchowych (urządzenia wielofunkcyjne, huśtawki itp.), robinsonadę (wzgórze palisadowe, wodospad z kołem wodnym, przeprawa na tratwie przez strumień itp.) oraz zabaw tematycznych (przyrządy do zabaw akustycznych, teatrzyk, stoły do majsterkowania w pawilonie dziecięcym, ściana do rysowania. Wyposażenie placu umożliwi dzieciom manipulację i improwizację oraz oferuje różne formy zabaw. Umożliwi też przemieszczanie swego ciała w przestrzeni (urządzenia mobilne - zjeżdżalnie, tratwa, huśtawki, jazda na rowerkach) oraz izolację wzrokową (grota wodna, nisze wśród palisadowych tarasów, altana, tunel zielony - bindaż).

Dla najmłodszych dzieci do lat 3 przeznaczono niszę wypoczynkową z piaskownicą i drobnymi urządzeniami zabawowymi. Element ten powtarza się w kilku innych zacisznych zakątkach parku. Tereny obaw dziecięcych projektuje się wyposażać w różnorodne i bezpieczne nawierzchnie (trawiaste, piaskowe, z ary, z granulatu gumowego itp.).

4.4. Sektor spacerowo-wypoczynkowy

Jest to teren najbardziej odsunięty od zgiełku wielkomiejskiego i nasycony maksymalnie szatą roślinną. Jego elementem dominującym jest WZGÓRZE GEN. WŁ. ANDERSA. Zagospodarowanie korony tego uniesienia ma charakter symboliczny. Wieńczy go usytuowany pośrodku Dąb Generała (dąb szypułkowy), wokół którego stoją szyki strzelistych jałowców kolumnowych "Skyrocket" w kwaterach po 50 szt.

Nawierzchnia placu żwirowa z rysunkiem krzyża (wzorowanym na odznace pułkowej), wykonany z jasnego czerwonego klinkieru. Na placu znajduje się tablica pamiątkowa. W charakterze militarnym utrzymany jest też wodotrysk dający początek kaskadzie i strumieniowi zasilającemu staw ozdobny z fontanną, usytuowaną w przecięciu się trzech osi widokowych. Fontanna wraz z kulisami wodnymi tworzy teatr wodny atrakcyjny dla spektakli dziennych i nocnych. Mostek łukowy przerzucony przez staw oddziela mniejszą jego część przeznaczoną dla kolekcji roślin wodnych, której miniaturą jest pojemnik o kształcie łodzi przycumowanej do brzegu. Nad stawem usytuowano też kolekcję roślin przywodnych oraz łąki kwietne. Wokół stawu urządzone zatoki wypoczynkowe, nisze wypoczynkowe z kanapami z darni, polaną piknikową, łąki do puszczenia modeli latających oraz placów dla matek z małymi dziećmi wyposażonymi w kratę typu dog-stop.

Amfiteatralnie ukształtowane tarasy wzgórza umożliwią wypoczynek w słońcu i ciszy, a tak aranżowany teren będzie się nadawał również do organizowania różnych imprez plenerowych.

5. OBIEKTY KUBATUROWE

Zespoły budynków zlokalizowano na obszarze II. Jedyne basen kąpielowy znajduje się na obszarze III. Jako główną zasadę przyjęto proste bryły, oplecione i połączone ciągami ażurowych konstrukcji metalowych pergoli (w kolorze żółtym). Pełnią one funkcję estetyczną, stanowią konstrukcję do podwieszania zadaszeń przy budynkach (i nie tylko), w budowywania wiatrolapów. Rozsuniecie budynków umożliwi zachowanie zasady dobrego przewietrzania terenu, a także łatwy przejazd np. dla wózków inwalidzkich od strony podjazdów z tyłu budynków. Elewacje w dużej mierze przewiduje się pokryć szkłem lustrzanym, co je wspaniały efekt zwielokrotnienia nieba i ciekawego otoczenia. Na

wszystkich dachach zaprojektowano ogrody - bądź jako tarasy użytkowe bądź jako "zielone dachy" z dostępem jedynie pielęgnacyjnym.

5.1. Zespół gastronomiczny

Zespół trzech budynków usytuowany wzdłuż ul. Ślężnej.

Pierwszy - jednokondygnacyjny, dyskoteka + pom. zarządu obiektu, na dachu taras dostępny z piętra budynku środkowego, przewidziany jako miejsce wyjścia z budynku, krótki spacer, palarnia. Atrakcyjna zieleń. Taras najbliższy ruchliwego skrzyżowania, nie przewiduje się tu dłuższego pobytu.

Drugi - dwukondygnacyjny, dół - bar samoobsługowy, kawiarnia; góra - restauracja z tarasem na dachu trzeciego budynku, bilard, drink-bar. Zakończony "zielonym dachem".

Trzeci budynek - parterowy, świetlica - "przechowalnia" dla dzieci, których rodzice idą np. na siłownię, Klub Seniora z możliwością otwarcia w lecie szczytowej ściany na ogród.

5.2. Zespół sportowy

Zespół budynków o stopniowo rosnącej wysokości, usytuowany wzdłuż ul. Borowskiej.

Pierwszy - parterowa kręgielnia, na dachu taras przewidziany jako letnia "sala spotkań", miejsce różnorodnych gier stołkowych (wypożyczanie w kręgielni). W rogu - bufet, połączony windą z bufetem w kręgielni. Dostęp zewnętrznymi schodami.

Drugi - sala gimnastyczna o parametrach sali wf (możliwa gra w koszykówkę), pełniąca rolę sali wielofunkcyjnej (aerobik, zajęcia baletowe itp.). Boczny przejściem połączony z kręgielnią (m. in. korzystanie z bufetu). Budynek zakończony "zielonym dachem".

Trzeci - dwukondygnacyjny (wys. kondyg. min. 3,4 m - wymagania siłowni). Dół zajmują głównie trzy pomieszczenia wypożyczalni sprzętu sportowego (wrotki, deskorolki, łyżworolki, sanki, rowery itp.), piętro natomiast dwie siłownie (na 15 i 20 osób). I oczywiście - "zielony dach".

5.3. Basen kąpielowy

Zaproponowano tu oparcie lustrzanej szklanej czaszy, za pomocą konstrukcji stalowej, na istniejącym budynku ROM (przewidywanym ew. do wyburzenia). Pod czaszą znajdują się głównie niecki basenów kąpielowych, wewnątrz adaptowanego budynku - funkcje towarzyszące (sauny, masaż, salon piękności, kawiarnia). Kawiarnię na I piętrze zaprojektowano jako wychodzącą na wysunięty balkon i przeszkloną od strony basenu (izolacja głównie akustyczna). Wejście główne na basen prowadzi przez mniejszą ($r = 9$ m) szklaną ćwierćkulę, z kasą i informacją, oraz przeszkloną antresolą wypoczynkową, dostępną z I piętra. W jednej z 4 murowanych "wież" znajduje się wejście drugie, jednocześnie na klatkę schodową z windą dostosowaną do transportu wózków inwalidzkich i prowadzącą aż na taras widokowy na dachu. Przewiduje się rozsuwanie szklanej czaszy kąpieliska na lato (kąpielisko otwarte) - całą lub przynajmniej do ok. 1/2 wysokości. Na konieczne pomieszczenia techniczne przewiduje się wykorzystanie piwnic.

5.4. Inne elementy

- **wieża sygnalizacyjna**

Usytuowana jest na placu przedwejściowym. Graniasta bryła lustrzana (prostopadłościan o podstawie trójkąta), wyrastająca z jednego z zestawu czterech powtarzalnych elementów metalowej pergoli. Zestaw ten wypełniono przeszklonym pawilonem - wizytówką parku (informacja, plan założenia, itp.). Wieża jest konstrukcją z rur i cięgien stalowych. Pełną wysokość osiąga tylko 1/4 wyjściowego elementu o podstawie 2,4 x 2,4 m. Tu konstrukcja na całej wysokości przysłonięta jest szkłem lustrzanym. Również wewnątrz przeprowadzona jest instalacja elektryczna do górnej "czapy", w której znajdują się reflektory (projektory) - w płaszczyźnie poziomej oświetlające teren, w płaszczyźnie skośnej - snop światła biegnący w górę (ew. iluminacje, imprezy światło i dźwięk). Przewiduje się możliwość zmiany kąta padania światła ze wszystkich reflektorów lub nawet obrót całej "czapy". Wieża w dzień stanowi lustro odbijające światło słoneczne i przyciąga wzrok. Konstrukcja niższa, zanikająca trójstopniowo (na zakończeniach - lustrzane daszki) - to ażur z rur stalowych i delikatnych cięgien. Malowane na żółto!

- **kioski**

Elementy stalowej pergoli projektuje się wykorzystać również jako zewnętrzny szkielet dla różnego typu kiosków od jedno- do czteroelementowych - w zależności od potrzeb - obudowując je szklanymi (lustrzanymi) ścianami i podwieszanym, prefabrykowanym lekkim daszkiem. Mogą one łączyć się z niezabudowanymi ciągami pergoli.

6. UKŁAD KOMUNIKACYJNY

6.1. Komunikacja zewnętrzna

Dla ułatwienia bezpiecznego dojścia pieszego przyszłych użytkowników parku projektuje się dwie kładki piesze.

- Jedna z nich wsparta na słupach stalowych, przerzucona zostanie nad ul. Ślężną na wysokości drugiego tarasu Wzgórza gen. Andersa, tworząc w ten sposób jedną z głównych osi kompozycyjnych parku. Dzięki temu samo wejście na kładkę przybliży pejzaż parku odwracając uwagę od uciążliwości ul. Ślężnej. Jest to wizualne przedłużenie działania krajobrazu parku na drugą stronę ulicy.
- Druga kładka, wisząca, o konstrukcji stalowo-linowej, zawieszona nad ul. Kamienną, wytycza kolejną oś kompozycyjno-widokową ze stawem, fontanną, elementem rzeźbiarskim i grupą świerków serbskich w tle. Kładka ta, wyposażona w stalową siatkę ochronną rozpiętą jak pajęczyna nad ruchliwą ulicą, porośnięta pnąciami stwarzać będzie wrażenie ekologicznej spójności szaty roślinnej i funkcji wypoczynkowe j obu parków

6.2. Komunikacja wewnętrzna

Układ komunikacyjny parku to place i ciągi piesze o zmiennej szerokości (od 1,5 - 5 m) i o zróżnicowanych nawierzchniach (płytowanej, asfaltowej, żwirowej i trawiastej zbrojonej siatką plastikową forum zielone). Zasadą generalną jest gradacja wprowadzonych nawierzchni od bardziej ozdobnych na placach wejściowych do prostszych i tańszych w miarę oddalania się w rejony krajobrazu naturalnego.

Szkieletem całego systemu komunikacyjnego są dwie główne trasy ruchu pieszego o szer. 5 m i nawierzchni utwardzonej.

- ALEJA JARZĄBOWA o dług. ca 550 m. Na całej prawie długości obsadzona zostanie zwartym szpalerem drzew, które utworzą zielony tunel przebiegając przez park od wejścia głównego przy ul. Glinianej do wyjścia przy ul. Kamiennej.
- ESPLANADA o dług. ca 300 m. Ma charakter łagodnej pochylni umożliwiającej wjazd i wejście wszystkim użytkownikom parku, także osobom starszym i niepełnosprawnym. Jest to główny łącznik wejścia do parku u zbiegu ulic Wesolej i Borowskiej ze wzgórzem gen. Andersa. Na jej przedłużeniu proponuje się przejście podziemne pod ul. Borowską. Wejście na esplanadę akcentuje ażurowy pawilon.
- Uzupełnieniem ciągów pieszych parku będą ścieżki rowerowe, trasy biegowe, ścieżki asfaltowe do jazdy na wrotkach.
- Nie przewiduje się ruchu samochodowego po terenie projektowanym. Ewentualny ruch pojazdów policji, pogotowia i straży pożarnej będących w akcji oraz ruch gospodarczy będzie odbywać się po głównych ciągach pieszych oraz po obu pasażach wielofunkcyjnych.

7. UKSZTAŁTOWANIE TERENU

7.1. Prezentowana koncepcja zagospodarowania "Zielonego Klina" dostosowana została maksymalnie do istniejącego ukształtowania terenu, co podyktowane zostało nie tylko względami ekonomicznymi ale również i strukturą podłoża tego terenu, którym jest gruz budowlany przykryty cienką warstwą humusu. Dlatego też istniejące skarpy pozostawia się w stanie prawie nienaruszonym, modelując je poprzez dosypywanie ziemi, by dostosować ukształtowanie terenu do przyjętego programu.

7.2. Znaczne ilości mas ziemnych pozyskane zostaną w wyniku realizacji stawu ozdobnego o gł. ca 1,2 m. Zostaną one użyte do realizacji wałów ziemnych o wys. ca 3 m izolujących park od ul. Borowskiej, pochylni terenowej, do której przebiegnie esplanada, układu nisz wypoczynkowych oraz korekty tarasów widokowych.

7.3. W projekcie proponuje się 3 sposoby umacniania skarp.

- Podstawowy z nich - to metoda biologiczna polegająca na umocnieniu stromych skarp płótkami faszynowymi podtrzymującymi warstwę dosypanej ziemi humusowej z nasadzeniami odpowiednich krzewów.
- Druga metoda - architektoniczna, to konstrukcja tarasów widokowo-wypoczynkowych z prefabrykowanych elementów betonowych.
- Trzecia - dla skarp bardzo stromych przewiduje zastosowanie prefabrykowanych kształtek betonowych lub ceramicznych, o zazębiających się krawędziach i wypełnionych ziemią oraz obsadzonych roślinami.

8. SZATA ROŚLINNA

8.1. Jest to podstawowe tworzywo projektowanego parku. W chwili obecnej teren ten, który jest nieużytkiem, posiada szatę roślinną ubogą gatunkowo (głównie topole i robinie) chociaż niektóre drzewa osiągają duże wartości krajobrazowe i te najciekawsze egzemplarze zostały specjalnie wyeksponowane w koncepcji zagospodarowania terenu. Do adaptacji przewidziano też wszystkie inne drzewa istniejące jak również samosiew ruderalny wzgórze Andersa, bo jest to zieleń dobrze już zaklimatyzowana w tym trudnym środowisku.

8.2. Szata roślinna "Zielonego Klina"

- Będzie kontynuacją Parku XXX-lecia i dla symbolicznego podkreślenia tej spójności przestrzennej proponuje się, aby przy zejściu z kładki wiszącej posadzić grupę kasztanowców (nawiązując do alei kasztanowej parku, na której przedłużeniu usytuowano właśnie tę kładkę).
- W projekcie wprowadza się określone nasadzenia o funkcjach dominujących. Do nich należą:
  - izolacyjna** - od hałasu i zanieczyszczeń komunikacji (zwarte nasadzenia drzew i krzewów w skupinach)
  - biologiczna** - zieleń wysoka ujęta w trójkątne kliny dynamizujące przewietrzanie terenu
  - techniczna** - umacnianie stromych skarp gatunkami o silnie rozwiniętym systemie korzeniowym i dającym odrośla korzeniowe
  - dydaktyczna** - kolekcje roślin skalnych, wodnych, przywodnych, łąki kwietne, ciekawe egzemplarze pojedynczych drzew (soliterów)
  - maskująca** - zieleń wysoka wokół budynku bursy
  - sygnalizacyjna** - np. aleja jarząbowa, grupy świerków serbskich, czerwone klony dla pasaży ul. Sieradzkiej, dwa szpalery topól włoskich wzdłuż ul. Borowskiej, powtarzające szpaler istniejący.

8.3. Proponowany zestaw roślin musi odznaczać się generalnie dużą odpornością na zanieczyszczenia środowiska miejskiego i ubogie gleby.

8.4. Przykładowy dobór roślin:

Zieleń parkowa - kasztanowiec zwyczajny i purpurowy, robinia, jesion, klon, złotokap, jodła kalifornijska, świerk serbski, daglezja zielona, lipa, wierzba biała odm. zwisająca, ailant, rokitnik, oliwnik.

Pnącze na kładkę wiszącą - winobluszcz pięciolistny.

Skarpy - irga pozioma, Dammera, szczodrzeniec, jałowiec, tawula, suchodrzew, wierzba purpurowa odm. gracilis.

Parkingi i strefa osłonowa od komunikacji - lipa srebrzysta i warszawska, jesion, topola Simona i włoska, głóg, liguster, berberys, karawana

Łąki kwietne - obsiewane corocznie różnymi gatunkami: łubinem, rzepakiem, słonecznikami, facelią.